

mnoho-li z kupní ceny vypadá na stavební los a mnoho-li na ostatní. Kdyby se ovšem ukázalo, že to dělití nelze — že by předmět smlouvy byl nedělitelným již proto, že cena byla úhrnná, není samo sebou tak na jev, jak žalobce míní — anebo že dle úmyslu stran to děleno býti nemělo, pak arci bude míti místo § 878 obč. zák., jenž o tom případě jedná.

Čís. 5055.

Do usnesení sborového soudu druhé stolice jako rekursního soudu, jímž zamítnuta námitka příslušnosti rozhodčího soudu a vyslovena příslušnost dovolaného sborového soudu první stolice, jest dovolací rekurs přípustným.

Zrušením rozhodčího nálezu pozbývá platnosti i sama smlouva o rozhodčím.

(Rozh. ze dne 19. května 1925, R II 153/25.)

Ve smlouvě, již uzavřel žalující stavitel se žalovanou společností ohledně postavení úřednických domů, byl pro případné spory ujednan rozhodčí soud. Smlouva zněla v tomto bodě doslovně: »Případné spory, které by se nedaly urovnati na základě předchozích podmínek, rozhoduje s konečnou platností rozhodčí soud, sestavený ze 2 zástupců podnikatele a 2 zástupců stavebníkových a obě strany vzdávají se neodvolatelně práva, nastoupiti k rozhodnutí sporu jinou právní cestu . . .«. Po ukončení stavby došlo mezi stranami k rozporům o výši účtu. Rozhodčí soud uznal nálezem peníz upravený na 752.427 Kč za správný a přiměřený. Tento nález byl napotom rozsudkem krajského soudu zrušen. Proti žalobě, domáhající se na řádném soudě zapravení nedoplatku za provedení stavebních prací, namítla žalovaná společnost nepřislušnost řádného soudu, ježto příslušným jest rozhodčí soud. **S o u d p r v é s t o l i c e** (krajský soud v O.) námitce vyhověl a žalobu odmítl. **D ů v o d y:** Otázkou jest, zda ujednaná příslušnost rozhodčího soudu vzhledem na zrušení rozhodčího nálezu jest konsumována, čili nic. Bývalý vídeňský Nejvyšší soudní dvůr projevil ve svém rozhodnutí ze dne 22. října 1901, čís. 14.378 (přil. k Věstníku civ. rozh. III. čís. 469) názor, že byl-li rozhodčí nález soudem prohlášen za zrušený, pro též nárok již nelze se obrátiti na rozhodčí soud, nýbrž výhradně na soud státní. K tomuto názoru připojili se — arciť bez bližšího odůvodnění — v literatuře komentáře Neumannův a Fürstlův, jakož i Pollak ve svém systému. Rozhodnutí Nejvyššího soudního dvoru opírá se hlavně o to, že vydáním rozhodčího nálezu řízení před rozsudím prý bylo ukončeno, že civilní soudní řád prý nezná nového projednávání a vydání rozsudku rozhodčím soudem, nemá pro takovou možnost zvláštních norem a že sluší zabrániti opakování právní nejistoty, způsobené zrušeným jednáním rozhodčím. Sborový soud nesdílí tyto úvahy a připojuje se k právníckým vývodům vysloveným profesorem Drem Rosenblattem ve článku uveřejněném v Allg. Oest. Gerichtszeitung 1903 čís. 39. Civilní soudní řád

rozlišuje jasně případy, v kterých soud má zrušiti rozhodčí smlouvu (§ 583 c. ř. s.) a ony, ve kterých soud může prohlásiti bezúčinným rozhodčí výrok (§ 595 c. ř. s.). Z ustanovení §u 595 c. ř. s. nelze vyvoditi, že by v tomto případě soudní výrok se měl vztahovati i na rozhodčí smlouvu; naopak plyne již z onoho rozdílu mezi oběma zákonitými ustanoveními a z doslovu §u 595 c. ř. s. (*der Schiedsspruch ist wirkungslos*), zejména s ohledem na doslov vládní předlohy (*der Schiedsspruch ist über Klage aufzuheben*) a na materiálie, že změna doslovu byla volena jen z toho důvodu, by zřetelněji bylo projeveno, že není třeba žaloby, nýbrž jest možno platnosti rozhodčího výroku odporovati i obranou, že smlouva rozhodčí nadále trvá, přes soudní výrok, vydaný podle §u 595 c. ř. s. Smlouva zůstane tedy v platnosti, dokud nebude příslušným soudem na návrh podle §u 583 c. ř. s. zbavena závaznosti. Do té doby není však zákonitého podkladu pro to, že rozhodčí smlouva již pouhým zrušením rozhodčího výroku, na jejím základě vydaného, jest vyčerpána a zrušena. Jest poukázati i na materiálie (vysvětlivky k §u 583 c. ř. s.); účelem zákonného ustanovení §u 583 c. ř. s. jest podle toho, by strana byla zbavena pout neproveditelné rozhodčí smlouvy, zabraňující jí, by se nedomáhala nároku cestou práva. Z toho plyne jasně názor zákonodárcův, že tato cesta jest vyloučena, pokud předpoklad není dán, to jest právoplatně rozhodnuto o další platnosti rozhodčí smlouvy samé. Pravda, že v civilním soudním řádě není ustanovení, že v případě zrušení rozhodčího výroku právní věc sluší vrátiti rozhodčímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Avšak takové ustanovení bylo by úplně zbytečným, ježto se samo sebou rozumí, že v případě zrušení soudního výroku (na př. pro zmatečnost dle §u 477 c. ř. s.) má se věc prvním soudem znovu projednávat. Předmětem soudního řízení a rozsudku dle §u 595 c. ř. s. jest však pouze otázka, zda má rozhodčí nález prohlášen býti neúčinným, a z toho důvodu nemá se rozsudek civilního soudu zabývatí další otázkou vrácení sporu na rozhodčí soud, o kterémžto vrácení před civilním soudem se ani nejedná. Není však zákonité překážky, by po zrušení rozhodčího výroku nebylo zahájeno rozhodčí řízení nové a pak nový rozhodčí výrok nebyl vydán buď tímž nebo jiným rozhodčím soudem. Dalších ustanovení o případném dalším řízení před rozhodčím soudem nebylo však třeba, ježto další vývoj, pokud se týče úpravu řízení, lehko lze si ustrojiti podle všeobecných pravidel a zásad procesuálních. Se stanoviska hmotného práva dlužno přihlížeti i k vůli stran a tu nelze pustiti se zřetele, že dle dohody, pro tuto právní záležitost platné, nebyl odkázán jistý spor nebo jistý druh možných nesrovnalostí před rozhodčí soud aneb dokonce před jistý rozhodčí soud, nýbrž že se dohodly strany na tom, aby všechny případné spory ze zadání stavby vyřízeny byly rozhodčím soudem, pro jehož sestavení jen všeobecné zásady byly umluveny, a že rozhodnutí sporů jinou právní cestou mělo býti vůbec odstraněno a vyloučeno. Jest na bledni, že vzhledem k této jasné dohodě nelze o tom mluvit, že by jediným vydáním nálezu smlouva byla vyčerpána, takže by nic tomu nebránilo, by strany i v případě zrušení nálezu (i bez zvláštního zrušení smlouvy) se pak neobrátily na obyčejný soud. Naopak sluší v tomto případě na tom trvati, že, pokud smlouva sama vý-

rokem soudu nebyla zrušena, již vzhledem k dohodě stran, pořad obyčejné soudní cesty zásadně vylučující, není jim dovoleno obrátiti se na soud státní. Jest sice správným, že v případě soudního zrušení rozhodčího nálezu nepřísluší rozhodčím soudcům spor zahájit znova samostatně bez návrhu stran. Jsou však k tomu oprávněni, žádají-li o to strany a stranám jest ponecháno na vůli, nebrání-li tomu dohoda, by na místě dosavadních rozhodčích soudců jmenovaly jiné. **R e k u r s n í s o u d** zamítl námitku nepříslušnosti. **D ů v o d y:** Rekursní soud nesdílí právního názoru prvního soudu, nýbrž připojuje se k důvodům, jež uvedeny jsou pro názor opačný v rozhodnutí nejvyššího soudu (rekursního soudu) ze dne 22. října 1901, čís. 14.378, uveřejněném pod čís. 496 úř. sb. Rozhodčím výrokem jest rozhodčí řízení skončeno; v zákoně není sice výslovně řešena otázka, co má nastati po tomto zrušení rozhodčího výroku, okolnost tato nemůže však býti vysvětlována tak, že chtěl zákon stanovit, že má dojiti k novému řízení před soudem rozhodčím, které, jak již bylo řečeno, považovati dlužno za skončené. Dlužno jmenovitě souhlasiti s tím, že nelze žádati od stran, aby setrvaly při takovém způsobu řešení sporu, který se již jednou ukázal býti nedostatečným. Ze všech těchto důvodů připojuje se rekursní soud k názoru, vyslovenému na str. 682 Pollakova Systému, že zrušením rozhodčího výroku také smlouva rozhodčí pozbývá účinnosti. Důvody, pro které v projednávaném případě došlo ke zrušení nálezu, jsou nerozhodny, právě tak, jako otázka, zda jednalo se opravdu o skutečný nález rozhodčí, kdyžž žalovaná strana oprávněnost žaloby, obracející se proti výroku, sama uznala.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Rekursní soud změnil usnesení prvního soudu, jímž vyhověno námitce nepříslušnosti, a vyslovil, že k projednání tohoto sporu je příslušným krajský soud v O. a nikoli rozhodčí soud. Do tohoto usnesení jest dovolací rekurs přípustným, ježto usnesení rekursního soudu není napadeno proto, že pro právní věc odůvodněna jest příslušnost některého jiného sborového soudu nebo některého okresního soudu, nýbrž že má býti příslušným rozhodčí soud. Nepřichází tu tedy předpis Šu 45 odstavec první j. n. v úvahu. Ve věci samé dovolací soud plně sdílí názor rekursního soudu, že, byl-li rozhodčí nález příslušným soudem z některého z důvodů Šu 595 c. ř. s. zrušen, není již k rozhodnutí o nároku, který byl předmětem zrušeného nálezu, příslušným rozhodce, nýbrž řádný soud. Stačí poukázati na správné důvody napadeného usnesení a vzhledem k vývodům stěžovatelovým a k vývodům prvního soudu, jenž se dovolává článku profesora Dra Rosenblatta, uveřejněného v časopise Allg. Oest. Gerichtszeitung ročník 1903 str. 310, podotknouti ještě toto: Strany, podrobuje se rozhodcům pro případné spory ze smlouvy o provádění prací stavebních, výslovně dodaly, že »vzdávají se neodvolatelně práva nastoupiti k rozhodnutí sporu jinou právní cestu.« Stěžovatel jest na omylu, míně, že z těchto slov lze něco v jeho prospěch dovoditi. Slovům těmto lze dle Šu 863, 914 a 915 obč. zák. přikládati pouze ten smysl, že příslušnost rozhodčího soudu jest pro obě smluvní strany

závaznou a nikoliv pouze na vůli jich danou, nelze však z nich dovoditi úmluvu stran, že, bude-li výrok rozhodců zrušen, jest opětně vznéstí nárok na tytéž nebo jiné rozhodce. Stěžovatelka sice v žalobní odpovědi uvedla, že prý z oněch slov jest patrné, že strany měly pevný úmysl svěřiti spory méně nákladnému rozhodování soudů rozhodčích, ale jednak toto zlevnění stává se pochybným, když již došlo k žalobě o bezúčinnost rozhodčího nálezu a když by se mohl týž případ ještě opakovati, jednak k oné pohnutce, do smlouvy nepojaté, nemohlo by býti přihlíženo, nejen podle §u 901 obč. zák., nýbrž i vzhledem k §u 577 odstavec třetí civ. ř. s., ježto o úmluvě tohoto obsahu nebyla zřízena listina. Na věci dále nemění se ničeho tím, že smlouva o rozsudím sama nebyla dle §u 583 c. ř. s. prohlášena za bezúčinnou. V §§ech 583, 595 c. ř. s. jedná se o případy zcela rozdílné, spolu nesouvisející. § 583 obírá se případy, kde smlouva o rozsudím není proveditelnou vůbec aneb ohledně určitého sporného případu, v §u 595 c. ř. s. pak jde o případy, kde smlouva jest proveditelná a také již provedena byla a k nálezu rozhodčímu došlo. V tomto případě byla tudíž smlouva již splněna (konsumována) a nemůže účinnost její ohledně sporného nároku obživnouti tím, že rozhodčí výrok byl dle §u 595 c. ř. s. prohlášen za bezúčinný. Pro opačný názor nelze nic dovoditi z toho, že civilní soudní řád nemá výslovných předpisů o tom, na kterém sudišti bude po té lze sporný nárok uplatniti. Není-li zvláštních předpisů, platí § 1 j. n., který soudní moc v občanských věcech zásadně přikazuje řádným soudům. Pro správnost názoru tohoto poukázati jest ještě na toto: Jsou-li tu podmínky, za kterých podle §u 530 čís. 1—7 c. ř. s. rozsudek soudní může býti napaden žalobou o obnovu, jest i v tomto případě dle §u 595 čís. 8, 596 a 582 c. ř. s. příslušným řádný soud k tomu, by z tohoto důvodu prohlásil rozhodčí nálezu bezúčinným. Nedalo by se pak rozumně vysvětliti, proč v tomto středním období řízení, v němž dotčen jest dokonce hmotněprávní skutkový podklad rozhodčího nálezu a nejde jen o formální náležitosti, měli by býti řádní soudové příslušnými, a proč po té zase měla by nastati činnost rozhodců, kteří vzhledem k podstatě smlouvy rozhodčí a k svému postavení (§ 579, 583 čís. 1 a 2 a 584 c. ř. s.) nemohou býti ani přinuceni, by se řídili při svém nálezu názory někoho jiného. Těžko dá se též mysliti, že zákonodárce, který na příklad v §§ 470 a násl. c. ř. s. vydal podrobné předpisy o dalším postupu, byl-li rozsudek první stolice zrušen, byl by opomenul tak učiniti při smlouvě o rozsudím, ač jinak o této smlouvě a o řízení před rozhodčími vydal velmi zevrubné předpisy. I z toho plyne závěr, že tak učiniti nemusil, ježto, vydán-li již rozhodčí nálezu o určitém nároku, jest ohledně něho smlouva o rozsudím splněna a nemá již dojití — mimo případ zvláštní úmluvy stran — k dalšímu řízení před soudem rozhodčím.

Čís. 5056.

Proti usnesení sborového soudu druhé stolice jako soudu rekursního, jímž byla zamítnuta námitka předmětné nepřislušnosti, odvozovaná z toho, že spor nepatří před samosoudce obecného, nýbrž kausálního se-